

USTAWA
z dnia 17 grudnia 1974 r.
o uposażeniu żołnierzy

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad określonych w ustawie.
2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:
 - 1) żołnierzach zawodowych bez bliższego określenia - rozumie się przez to żołnierzy pełniących, w myśl odrębnych ustaw, czynną służbę wojskową jako służbę stałą lub służbę kontraktową,
 - 2) zawodowej służbie wojskowej bez bliższego określenia - rozumie się przez to czynną służbę wojskową pełnioną jako służbę stałą lub służbę kontraktową.

Art. 2.

1. Uposażenie żołnierzy składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków.
2. Inne należności pieniężne obejmują:
 - 1) zasiłek na zagospodarowanie w związku z powołaniem do zawodowej służby wojskowej,
 - 2) zasiłki na utrzymanie członków rodziny, określone w przepisach o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) nagrody roczne i zapomogi,
 - 3a) nagrody pieniężne w formie wyróżnienia, określone w przepisach o dyscyplinie wojskowej,
 - 4) nagrody jubileuszowe,
 - 5) należności za podróże i przeniesienia służbowe,
 - 5a) gratyfikację urlopową,
 - 6) należności w związku ze zwolnieniem ze służby wojskowej,
 - 7) należności pośmiertne.
3. Przeciętne uposażenie żołnierzy stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa.

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1992 r. Nr 5, poz. 18, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 7, poz. 44, Nr 139, poz. 647, z 1997 r. Nr 80, poz. 496, Nr 106, poz. 678, Nr 141, poz. 943 i 944, z 1999 r. Nr 50, poz. 500, Nr 110, poz. 1255, z 2001 r. Nr 81, poz. 877, Nr 85, poz. 925.

4. Wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 3, określa Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w drodze rozporządzenia.
5. Przez żołnierzy, o których mowa w ust. 3, rozumie się żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową, jako służbę stałą lub służbę kontraktową, oraz żołnierzy pełniących nadterminową zasadniczą służbę wojskową.

Art. 3.

1. Z tytułu pełnienia służby wojskowej żołnierz otrzymuje tylko jedno uposażenie określone w ustawie.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb wypłaty wynagrodzenia za wykonywanie czynności zleconych wykraczających poza zwykle obowiązki służbowe żołnierzy. Rozporządzenie powinno w szczególności określić czynności zlecone wykraczające poza zwykle obowiązki służbowe żołnierzy uprawniające do dodatkowego wynagrodzenia, maksymalne stawki dodatkowego wynagrodzenia za wykonanie czynności zleconych, szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłacania dodatkowego wynagrodzenia, a także terminy jego płatności.

Art. 4.

1. Żołnierzom mogą być przyznawane nagrody roczne i zapomogi.
- 1a. Zapomogi mogą być przyznane żołnierzom w przypadku zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci członka rodziny oraz innych zdarzeń powodujących istotne pogorszenie warunków materialnych, a także w celu częściowego pokrycia kosztów wypoczynku oraz pobytu w placówkach rehabilitacyjno-szkoleniowych i opiekuńczych żołnierzy i członków ich rodzin.
- [2. Zasady tworzenia i wysokość funduszy na nagrody i zapomogi określa minister właściwy do spraw obrony narodowej w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw zabezpieczenia społecznego i do spraw pracy.]
- <2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego i ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, zasady tworzenia i wysokość funduszy na nagrody i zapomogi, ze wskazaniem źródeł ich finansowania.>**

nowe brzmienie ust. 2
w art. 4 wchodzi w
życie 8.11.2001 r.
(Dz.U. 2001 r. Nr 81,
poz. 877)

Art. 5.

1. Żołnierzom zawodowym przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:
 - 1) po 20 latach służby - 75%
 - 2) po 25 latach służby - 100%
 - 3) po 30 latach służby - 150%
 - 4) po 35 latach służby - 200%
 - 5) po 40 latach służby - 300%- miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.
2. Do stażu służby uprawniającego do nagrody jubileuszowej zalicza się okresy wysługi lat przyjęte dla ustalania wysokości uposażenia żołnierza zawodowego według stopnia wojskowego oraz inne okresy, od których zależy nabycie przez pra-

owników prawa do nagrody jubileuszowej, określone przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb oraz sposób obliczania i wypłacania nagród jubileuszowych, a także inne okresy służby lub pracy uprawniające do nabycia prawa do nagrody jubileuszowej.

Art. 6.

Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki wypłacania należności żołnierzom odbywającym podróż służbową oraz przeniesionym na inne miejsce służbowe. Rozporządzenie powinno w szczególności określić:

- 1) treść i zakres pojęcia podróży służbowej oraz przeniesienia służbowego żołnierza,
- 2) rodzaj i wysokość należności z tytułu podróży służbowej,
- 3) rodzaj środka transportu odpowiedniego do odbycia podróży służbowej,
- 4) rodzaj i wysokość należności z tytułu przeniesienia służbowego,
- 5) warunki uzasadniające wypłatę należności z tytułu przeniesienia służbowego,
- 6) kompetencje organów wojskowych w sprawach ustalania i wypłacania należności z tytułu podróży służbowych i przeniesienia służbowego żołnierzy.

Art. 7.

1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem stawienia się żołnierza do pełnienia służby w określonym miejscu.
2. Zmiana wysokości uposażenia następuje z dniem powstania okoliczności uzasadniających tę zmianę.
3. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub zmiana wysokości uposażenia nastąpiła w określonym dniu miesiąca kalendarzowego, uposażenie za każdy następny dzień do końca tego miesiąca oblicza się w wysokości $\frac{1}{30}$ części miesięcznego uposażenia.

Art. 8.

1. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym żołnierz:
 - 1) został zwolniony z czynnej służby wojskowej,
 - 2) zmarł lub zaginął,
 - 3) otrzymał urlop bez prawa do uposażenia.
2. Prawo do uposażenia żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej wygasa po upływie roku od zwolnienia ze służby, z zastrzeżeniem przepisów art. 18.
3. Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy żołnierzy powołanych do odbycia czynnej służby wojskowej na okres nie przekraczający trzech miesięcy. Żołnierze ci tracą prawo do uposażenia z dniem zwolnienia z czynnej służby wojskowej.

Art. 9.

1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.
2. Organ wojskowy właściwy do rozpatrywania roszczeń może nie uwzględnić upływu przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.
3. Bieg przedawnienia przerywa:
 - 1) każda czynność przed organem wojskowym właściwym do rozpatrywania roszczeń, przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia,
 - 2) uznanie roszczenia.
- 3a. W razie zwłoki w wypłacie uposażenia i innych należności pieniężnych żołnierzowi przysługują odsetki ustawowe.
4. Od decyzji wydanych przez organy wojskowe w sprawach określonych w ust. 1 żołnierz może wnieść, w terminie siedmiu dnia od daty doręczenia mu decyzji, odwołanie do organu wojskowego wyższego stopnia, a także skargę do sądu administracyjnego - na zasadach określonych w kodeksie postępowania administracyjnego.
5. Minister Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, organy wojskowe i organy wojskowe wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, właściwe w sprawach określonych w ust. 1.

Art. 10.

Uposażenie i inne należności pieniężne pobrane przez żołnierza, przysługujące mu według zasad obowiązujących w dniu wypłaty, nie podlegają zwrotowi, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej.

Rozdział 2**Uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy zawodowych****Art. 11.**

1. Uposażenie zasadnicze żołnierza zawodowego obejmuje:
 - 1) uposażenie według stopnia wojskowego,
 - 2) uposażenie według stanowiska służbowego.
2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego według:
 - 1) stopnia wojskowego – z uwzględnieniem wysługi lat,
 - 2) stanowiska służbowego – dla stanowisk podstawowych.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) stawki uposażenia zasadniczego według stanowiska służbowego dla pozostałych stanowisk służbowych w granicach stawek określonych dla stanowisk podstawowych,

- 2) grupy uposażenia odpowiednie dla stawek uposażenia zasadniczego według stanowiska służbowego.
4. Stanowiska służbowe żołnierzy zawodowych są zaliczane do odpowiednich grup uposażenia w zależności od rangi stanowiska, zakresu wykonywanych zadań służbowych, ponoszonej odpowiedzialności i wymaganych kwalifikacji.

**dodany ust. 3 w art.
14 wchodzi w życie
8.11.2001 r. (Dz.U.
2001 r. Nr 81, poz.
877)**

Art. 12.

1. Do wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia według stopnia wojskowego zalicza się czynną służbę wojskową.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, inne okresy służby lub pracy wykonywanej przed powołaniem żołnierza do czynnej służby wojskowej zaliczane do wysługi lat, o której mowa w ust. 1, oraz szczegółowe warunki i tryb postępowania przy zaliczaniu tych okresów.
3. Oficerom powołanym do zawodowej służby wojskowej, którzy ukończyli studia w szkole wyższej, zalicza się do wysługi lat, o której mowa w ust. 1, również okres tych studiów, nie dłuższy jednak od programowego czasu trwania studiów w odpowiedniej wyższej szkole wojskowej.

Art. 13.

1. Żołnierz zawodowy wyznaczony na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zachowuje stawkę dotychczasową do czasu uzyskania wyższej stawki uposażenia według stanowiska służbowego.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) przypadki, w których żołnierzowi zawodowemu przeniesionemu na inne stanowisko służbowe może być zachowane uposażenie według grupy uposażenia przysługującej na uprzednio zajmowanym stanowisku służbowym lub według grupy pośredniej,
 - 2) okres przez jaki może być zachowana wyższa grupa uposażenia,
 - 3) kompetencje organów wojskowych w sprawach zachowania uposażenia.
3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do żołnierzy, którzy zostali wyznaczeni na stanowiska służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia:
 - 1) w okresie próbnym,
 - 2) w razie otrzymania miernej albo niedostatecznej ogólnej oceny w opinii służbowej,
 - 3) na podstawie prawomocnego orzeczenia o ukaraniu karą dyscyplinarną wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, wydanego w postępowaniu dyscyplinarnym,
 - 4) wskutek obniżenia stopnia wojskowego.

Art. 14.

1. Żołnierze zawodowi odbywający studia lub naukę w szkołach albo na kursach otrzymują uposażenie według stanowiska służbowego zajmowanego przed skierowaniem do szkoły lub na kurs.
2. Żołnierze powołani do zawodowej służby wojskowej w czasie odbywania studiów w wyższej szkole wojskowej oraz żołnierze powołani do tej służby z re-

zerwy otrzymują, do czasu wyznaczenia na stanowiska służbowe, uposażenie według stanowiska służbowego w stawce typowej dla posiadanego stopnia wojskowego.

<3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia według stanowiska służbowego typowe dla stopni wojskowych, uwzględniając, iż wysokość stawki uposażenia żołnierza powoływanego do zawodowej służby wojskowej, w zależności od posiadanego stopnia wojskowego, powinna stanowić część najniższej stawki uposażenia zasadniczego według stanowiska służbowego żołnierza zawodowego wyznaczonego na stanowisko służbowe o odpowiednim stopniu etatowym.>

Art. 15.

ust. 2 w art. 15 skreślony

1. Żołnierze zawodowi otrzymują dodatki do uposażenia: kwalifikacyjny, specjalny oraz dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej albo miejscem pełnienia służby.

Art. 15a.

1. Żołnierzowi zawodowemu oraz jego małżonkowi i dzieciom przysługuje raz w roku prawo do gratyfikacji urlopowej.
2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość gratyfikacji urlopowej, szczególne warunki, tryb i terminy jej wypłacania, a także organy właściwe w tych sprawach.

Art. 16.

1. Żołnierzom powołanym do zawodowej służby wojskowej przysługuje zasiłek na zagospodarowanie po objęciu stanowiska służbowego, nie wcześniej jednak niż po upływie okresu próbnego, jeżeli żołnierz pozostaje nadal w tej służbie.
2. Zasiłek na zagospodarowanie przysługuje w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

Art. 17.

1. Żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej pełnionej jako służba stała przysługuje odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.
2. Wysokość odprawy ulega zwiększeniu o 20% miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy pełny rok wysługi ponad dziesięć lat nieprzerwanej zawodowej służby wojskowej pełnionej jako służba stała - aż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym. Okres służby przekraczający sześć miesięcy liczy się jako pełny rok.
3. Do okresu nieprzerwanej zawodowej służby wojskowej w rozumieniu ust. 2 zalicza się:
 - 1) nadterminową zasadniczą służbę wojskową,

- 2) okresową służbę wojskową,
 - 3) czynną służbę wojskową pełnioną jako służba kontraktowa
- jeżeli ze służby tej żołnierz został powołany bezpośrednio do zawodowej służby wojskowej pełnionej jako służba stała i nie otrzymał odprawy z tytułu poprzednio pełnionej służby.
4. Do okresu nieprzerwanej zawodowej służby wojskowej w rozumieniu ust. 2 nie zalicza się okresów odbywania kary pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) oraz tymczasowego aresztowania, chyba że żołnierz został uniewinniony lub postępowanie karne zostało umorzone.
 5. Żołnierzom zwolnionym z czynnej służby wojskowej pełnionej jako służba stała w wyniku wypowiedzenia przez nich stosunku służbowego w okresie służby obowiązkowej oraz żołnierzom zwolnionym ze służby wskutek prawomocnego wymierzenia kary sądowej lub dyscyplinarnej usunięcia z tej służby albo ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej) przysługuje 50% odprawy.
 6. Odprawa nie przysługuje żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej pełnionej jako służba stała wskutek utraty stopnia wojskowego albo skazania na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego). Właściwy organ wojskowy może ze względu na szczególne okoliczności przyznać temu żołnierzowi albo jego rodzinie do 50% odprawy.
 7. Żołnierzom pełniącym zawodową służbę wojskową jako służbę stałą w okresie próbnym, w razie zwolnienia z tej służby, przysługuje odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Odprawa przysługuje tylko w razie zwolnienia ze służby z powodu stwierdzenia w opinii służbowej braku kwalifikacji do służby zawodowej, ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do tej służby albo niepełnienia obowiązków służbowych wskutek choroby trwającej co najmniej sześć miesięcy.

Art. 18.

1. Żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej pełnionej jako służba stała, niezależnie od odprawy, przysługują następujące należności pieniężne:
 - 1) co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym,
 - 2) ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy nie wykorzystany w roku zwolnienia ze służby oraz za urlopy zaległe,
 - 3) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany w roku zwolnienia ze służby przejazd na koszt wojska, przewidziany w przepisach o służbie wojskowej żołnierzom zawodowym,
 - 4) zwrot kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju - według zasad przewidzianych przy przeniesieniach służbowych.

2. Należności określone w ust. 1 pkt 1 i 4 oraz przypadające za rok, w którym następuje zwolnienie ze służby, należności określone w ust. 1 pkt 2 i 3 nie przysługują żołnierzom zwolnionym ze służby wskutek prawomocnego wymierzenia kary sądowej lub dyscyplinarnej usunięcia z tej służby albo ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej), utraty stopnia wojskowego albo skazania na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego).
3. Uposażenie określone w ust. 1 pkt 1 nie przysługuje także żołnierzom, którzy zostali zwolnieni z czynnej służby wojskowej pełnionej jako służba stała w okresie próbnym lub wskutek wypowiedzenia przez nich stosunku służbowego w okresie służby obowiązkowej.
4. W razie zbiegu uprawnień do uposażenia określonego w ust. 1 pkt 1 i zaopatrzenia emerytalnego, żołnierzowi przysługuje - według jego wyboru - tylko jedno z tych świadczeń.
5. Żołnierz, który nie posiada uprawnień do zaopatrzenia emerytalnego lub zamiast tego zaopatrzenia wybrał uposażenie określone w ust. 1 pkt 1, może pobrać uposażenie za cały należny okres jednorazowa z góry.

Art. 19.

Żołnierzom zwolnionym z czynnej służby wojskowej pełnionej jako służba kontraktowa przysługuje odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, oraz należności określone w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3. Przepisy art. 17 ust. 5 i 6 i art. 18 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 20.

1. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu żołnierza zawodowego, przysługuje zasiłek pogrzebowy:
 - 1) małżonkowi, dzieciom, wnukom, rodzeństwu lub rodzicom albo innej osobie, która prowadziła z tym żołnierzem wspólne gospodarstwo domowe - w wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym,
 - 2) innej osobie - w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie większej jednak niż określona w pkt. 1.
2. W razie śmierci żołnierza podczas lub w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych właściwy organ wojskowy może zezwolić na pokrycie kosztów pogrzebu żołnierza przez wojsko. Małżonkowi, który w dniu śmierci żołnierza pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w razie jego braku - kolejno innym osobom wymienionym w ust. 1 pkt 1, przysługuje wtedy połowa zasiłku pogrzebowego.
3. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu członka rodziny żołnierza, przysługuje zasiłek pogrzebowy:
 - 1) żołnierzowi - w wysokości dwumiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego mu na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym,

- 2) innej osobie - w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie większej jednak niż określona w pkt 1.

<3a. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 3, wypłaca się na następujących członków rodziny żołnierza zawodowego:

- 1) małżonka albo byłego małżonka żołnierza zawodowego, wobec którego w dniu śmierci żołnierz był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych,
- 2) dzieci własne żołnierza, dzieci jego małżonka, dzieci przysposobione i przyjęte na wychowanie, w tym w ramach rodziny zastępczej, albo inne dzieci, których opiekunem prawnym został ustanowiony żołnierz lub jego małżonek,
- 3) rodziców i byłych prawnych opiekunów żołnierza zawodowego albo jego małżonka.

dodane ust. 3a i 3b w art. 120 wchodzi w życie 8.11.2001 r. (Dz.U. 2001 r. Nr 81, poz. 877)

3b. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb wypłacania zasiłków pogrzebowych z tytułu śmierci członków rodziny żołnierza zawodowego, wymienionych w ust. 3a, z uwzględnieniem sposobu dokumentowania uprawnień do tych zasiłków oraz wskazaniem dokumentów stanowiących podstawę wypłaty zasiłków.>

4. W razie zbiegu prawa do zasiłku pogrzebowego z prawem do takiego zasiłku przewidzianego w przepisach o ubezpieczeniu społecznym lub innych przepisach szczególnych przysługuje zasiłek wyższy, a jeżeli uprawniony pobrał zasiłek niższy - odpowiednie wyrównanie.

Art. 21.

1. W razie śmierci żołnierza zawodowego pozostałej po nim rodzinie przysługują niezależnie od zasiłku pogrzebowego odprawa pieniężna w wysokości określonej w art. 17 ust. 1 i 2 lub 7 albo w art. 19 oraz inne należności przewidziane w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3.
2. Należności wymienione w ust. 1 przysługują małżonkowi, który w dniu śmierci żołnierza pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w razie braku małżonka - dzieciom, wnukom, rodzeństwu i rodzicom, jeżeli w dniu śmierci żołnierza spełniali warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej, określone w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin.
3. Właściwy organ wojskowy może przyznać należności wymienione w ust. 1 w razie zaginięcia żołnierza zawodowego.

Art. 22.

Żołnierze zawodowi wyznaczeni do pełnienia służby na stanowiskach służbowych w jednostkach organizacyjnych poza Ministerstwem Obrony Narodowej otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 23.

Żołnierze pełniący zawodową służbę wojskową jako służbę stałą, przeniesieni w stan nieczynny, otrzymują - w przypadkach określonych w ustawie o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych - uposażenie i inne należności pieniężne w wysokości 75%

uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Art. 24.

Żołnierzom zawodowym przeniesionym w stan nieczynny, którzy nie otrzymują z wojska uposażenia i innych należności pieniężnych oraz świadczeń w naturze, oraz ich rodzinom przysługują należności pieniężne określone w art. 17-21.

Art. 25.

Żołnierze wyznaczeni do pełnienia służby poza granicami Państwa otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia, z zastrzeżeniem art. 24 i 35.

Art. 26.

1. Należności określone w art. 17-21, przysługujące żołnierzom, o których mowa w art. 23-25, albo ich rodzinom, wypłaca się w wysokości ustalonej z uwzględnieniem uposażenia należnego żołnierzowi na stanowisku służbowym zajmowanym ostatnio w wojsku lub przed skierowaniem do służby za granicą, według stawek obowiązujących w dniu zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej albo w dniu jego śmierci.
2. W razie zbiegu uprawnień do należności, o których mowa w ust. 1, z uprawnieniami do takich należności przewidzianych w innych przepisach przysługuje prawo wyboru tych należności.

Rozdział 3

Uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy niezawodowych

Art. 27.

1. Żołnierzom służby okresowej przysługują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad określonych w art. 11-13, 14 ust. 2, art. 15, 22 i 25.
2. Żołnierzowi zwolnionemu z okresowej służby wojskowej przysługuje odprawa w wysokości:
 - 1) 50% miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, jeżeli służbę okresową odbywał co najmniej sześć miesięcy,
 - 2) 100% uposażenia określonego w pkt 1, jeżeli:
 - a) służbę odbywał co najmniej dwanaście miesięcy albo
 - b) został zwolniony ze służby ze względu na stan zdrowia przed jej odbyciem.
3. Odprawa nie przysługuje żołnierzom zwolnionym z okresowej służby wojskowej wskutek skazania na karę pozbawienia wolności, w tym również na karę aresztu wojskowego lub utraty stopnia wojskowego, albo wskutek zastosowania tymczasowego aresztowania, chyba że postępowanie karne zostało umorzone lub żołnierz został uniewinniony.

Art. 28.

1. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu żołnierza służby okresowej, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości i według zasad określonych w art. 20 ust. 1. Przepis art. 20 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.
2. W razie śmierci żołnierza służby okresowej pozostałej po nim rodzinie przysługuje niezależnie od zasiłku pogrzebowego odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, a jeżeli śmierć żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojсковą - w wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Przepis art. 21 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
3. W razie zbiegu prawa do odprawy określonej w ust. 2 z prawem do odprawy pośmiertnej przewidzianej w odrębnych przepisach, przysługuje odprawa wyższa, a jeżeli uprawniony pobrał odprawę niższą - odpowiednie wyrównanie.

[Art. 29.

Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej może określić odmienne zasady uposażenia i innych należności pieniężnych dla niektórych grup żołnierzy odbywających okresową służbę wojсковą.]

Art. 30.

1. Żołnierzom odbywającym zasadniczą służbę wojсковą lub przeszkolenie wojсковe przysługuje uposażenie zasadnicze według stopnia wojского.
2. Żołnierzom pełniącym czynną służbę wojсковą jako służbę kandydacką przysługuje uposażenie zasadnicze w wysokości uzależnionej od roku nauki i stopnia wojского.
3. Wysokość uposażenia kandydatów na żołnierzy zawodowych, odbywających naukę w szkole chorążych lub podoficerskiej szkole zawodowej, może być uzależniona tylko od stopnia wojского.
4. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być przyznane do uposażenia dodatki: funkcyjny, kwalifikacyjny oraz dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojской.

art. 29 skreślony z
dn. 8.11.2001 r.
(Dz.U. 2001 r. Nr 81,
poz. 877)

Art. 31.

1. Żołnierzom rezerwy odbywającym ćwiczenia wojkowe przysługuje za każdy dzień trwania ćwiczeń uposażenie zasadnicze według stopnia wojского.
2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, wyznaczonym na stanowiska służbowe przewidziane w etatach dla podoficerów lub żołnierzy zawodowych, dowódca jednostki wojской przyznaje dodatek funkcyjny w wysokości nie przekraczającej 15% uposażenia zasadniczego przysługującego żołnierzowi według stopnia wojского.
- 2a. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1 mogą być przyznawane dodatki do uposażenia, uzasadnione szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojской, przewidziane dla żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojсковą.

4. Pobieranie uposażenia, o którym mowa w ust. 1, powoduje zawieszenie na ten czas prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

ust. 3 w art. 31 skreślony

Art. 32.

1. Osobom, które odbyły zasadniczą służbę wojskową albo przeszkolenie wojskowe, przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 2–6, odprawa w związku ze zwolnieniem z czynnej służby wojskowej w wysokości najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników, określonego przez ministra właściwego do spraw pracy na podstawie Kodeksu pracy.
2. Żołnierzom powołanym do nadterminowej zasadniczej służby wojskowej wypłaca się odprawę, o której mowa w ust. 1, w związku ze zwolnieniem z tej służby w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnych żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.
3. Odprawa, o której mowa w ust. 1, przysługuje również osobom zwolnionym ze względu na stan zdrowia z zasadniczej służby wojskowej lub z przeszkolenia wojskowego przed odbyciem ustalonego okresu służby lub przeszkolenia wojskowego, z tym że osobom zwolnionym przed upływem jednej czwartej ustalonego czasu odbywania służby lub przeszkolenia wojskowego przysługuje odprawa w wysokości 25% kwoty określonej w ust. 1.
4. Osobom zwolnionym z zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego przed odbyciem ustalonego okresu służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego z przyczyn innych niż wymienione w ust. 3 odprawę, o której mowa w ust. 1, wypłaca się w wysokości proporcjonalnej do okresu odbytej służby, z tym że rozpoczęty miesiąc służby traktuje się jako pełny miesiąc.
5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do osób odbywających zasadniczą służbę wojskową w kilku okresach.
6. Odprawa nie przysługuje osobom, które bezpośrednio po odbyciu zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego zostały powołane do zawodowej służby wojskowej lub do służby kandydackiej.

ust. 5 w art. 31 skreślony

Art. 32a.

Żołnierzom zwolnionym z nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, którzy w okresie odbywania czynnej służby wojskowej z przyczyn losowych nie wykorzystali w roku zwolnienia ze służby przysługującego im urlopu wypoczynkowego, wypłaca się zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za każdy dzień nie wykorzystanego urlopu. Podstawę wymiaru tego ekwiwalentu stanowi 1/30 najniższego wynagrodzenia miesięcznego za pracę pracowników, określonego przez ministra właściwego do spraw pracy na podstawie Kodeksu pracy.

Art. 33.

1. W razie śmierci żołnierza, o którym mowa w art. 30 i 31, koszty pogrzebu pokrywa wojsko.

2. Rodzinie zmarłego żołnierza przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, a jeżeli śmierć żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojskową - w wysokości trzymiesięcznego uposażenia żołnierza zawodowego w odpowiednim stopniu wojskowym oraz według stanowiska służbowego i stawki właściwej dla tego stopnia. Do obliczenia wysokości odprawy dla żołnierzy w stopniach niższych od pierwszego stopnia podoficera zawodowego przyjmuje się uposażenie przewidziane dla tego stopnia. Przepis art. 28 ust. 3 stosuje się odpowiednio.
3. Niezależnie od odprawy rodzinie zmarłego żołnierza, o którym mowa w art. 32a, wypłaca się zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany przez żołnierza urlop wypoczynkowy.
4. Należności, o których mowa w ust. 2 i 3, wypłaca się małżonkowi, który w dniu śmierci żołnierza pozostawał z nim we wspólnocie małżeńskiej, oraz innym członkom rodziny, jeżeli w dniu śmierci żołnierza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej, określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.
5. W szczególnych okolicznościach właściwy organ wojskowy może przyznać świadczenia, o których mowa w ust. 2 i 3, członkowi rodziny zmarłego żołnierza nie spełniającemu warunków do uzyskania renty rodzinnej.

Art. 34.

Przepisy niniejszego rozdziału dotyczące żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową stosuje się odpowiednio do żołnierzy pełniących nadterminową zasadniczą służbę wojskową.

Rozdział 4

Uposażenie i inne należności pieniężne przysługujące w szczególnych okolicznościach

Art. 35.

1. Żołnierzom skierowanym do akademii i szkół oraz na kursy za granicę przysługują uposażenie i inne należności pieniężne.
2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość uposażenia oraz szczegółowe warunki ustalania i wypłacania innych należności pieniężnych, a także organy właściwe w tych sprawach.

Art. 36.

W okresie choroby, urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych albo pozostawania bez przydziału służbowego żołnierz zachowuje prawo do pobieranego ostatniego uposażenia i innych należności pieniężnych, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na wysokość uposażenia zasadniczego lub na prawo do dodatków i innych należności pieniężnych.

Art. 37.

1. Żołnierzowi, który został zawieszony w czynnościach służbowych w związku z wszczętym postępowaniem dyscyplinarnym, postępowaniem przed organem właściwego samorządu zawodowego albo postępowaniem karnym, zawiesza się od najbliższego terminu płatności wypłatę połowy uposażenia według stanowiska służbowego oraz wypłatę dodatków.
2. Żołnierzowi, który został tymczasowo aresztowany w związku z wszczętym postępowaniem karnym, zawiesza się od najbliższego terminu płatności wypłatę połowy uposażenia zasadniczego oraz wypłatę dodatków.
3. W razie uchylecia zawieszenia w czynnościach służbowych lub tymczasowego aresztowania żołnierzowi wypłaca się zawieszoną część uposażenia, chociażby nawet został już zwolniony z czynnej służby wojskowej, jeżeli:
 - 1) postępowanie dyscyplinarne zostało zakończone, a żołnierzowi nie została wymierzona kara dyscyplinarna usunięcia z zawodowej służby wojskowej,
 - 2) postępowanie przed organem właściwego samorządu zawodowego zostało zakończone, a żołnierzowi nie została wymierzona kara zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej),
 - 3) postępowanie karne zostało umorzone albo żołnierz został uniewinniony prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 38.

1. Żołnierzowi odbywającemu w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) nie wypłaca się uposażenia od najbliższego terminu płatności.
2. Żołnierzowi odbywającemu dyscyplinarną karę aresztu koszarowego lub izolacyjnego wypłaca się, za czas odbywania tej kary połowę uposażenia zasadniczego. Jeżeli żołnierz pobrał już uposażenie w pełnej wysokości, potrąca się mu odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

Art. 39.

1. Żołnierzowi, który samowolnie opuścił swoją jednostkę lub miejsce służbowe albo poza nimi pozostaje, zawiesza się wypłatę uposażenia. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną, wypłaca się żołnierzowi zawieszone uposażenie.
2. Za każdy dzień nie usprawiedliwionej nieobecności żołnierz traci prawo do 1/30 części uposażenia miesięcznego. Odpowiednią kwotę potrąca się przy najbliższej wypłacie uposażenia.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie stwierdzenia zawinionej przez żołnierza niemożności pełnienia obowiązków służbowych.

Rozdział 5

Potrącenia z uposażenia

Art. 40.

1. Z uposażenia żołnierzy zawodowych i żołnierzy służby okresowej dokonuje się potrąceń na podstawie:

1) tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych,

[1a) prawomocnych orzeczeń o wymierzeniu kary pieniężnej oraz o ustaleniu kosztów postępowania, wydanych w postępowaniu dyscyplinarnym,]

<1a) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary pieniężnej wydanego w postępowaniu dyscyplinarnym,>

nowe brzmienie pkt 1a w ust. 1 w art. 40 wchodzi w życie z dn. 1.01.2002 r. (Dz.U. z 2001 r. Nr 85, poz. 925).

- 2) dobrowolnych obciążeń uposażenia z tytułu:

a) zobowiązań do zapłaty odszkodowania, przewidzianych w przepisach o odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej,

b) zobowiązań wobec koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych,

c) świadczeń socjalnych,

- 3) szczególnych przepisów ustawowych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do potrąceń z uposażenia przysługującego żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej.

4. Żołnierze zawodowi są obowiązani wpłacać zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, w wysokości i na zasadach określonych w odrębnej ustawie. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się odpowiednio.

ust. 3 w art. 40 skreślony

Art. 41.

1. Egzekucja z uposażenia żołnierzy zawodowych i żołnierzy służby okresowej na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych następuje odpowiednio według przepisów o egzekucji sądowej lub egzekucji administracyjnej.
2. Potrąceń na podstawie dobrowolnych obciążeń uposażenia, określonych w art. 40 ust. 1 pkt 2, i szczególnych przepisów ustawowych dokonuje się w wysokości ustalonej przez żołnierza w jego zobowiązaniu lub w przepisach szczególnych, niezależnie od potrąceń dokonywanych na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych.
3. Kwota uposażenia równa kwocie najniższego wynagrodzenia pracowników za pełny miesięczny wymiar czasu pracy, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy, jest zawsze wolna od potrąceń, z wyjątkiem potrąceń z tytułu świadczeń alimentacyjnych.
4. Przy zbiegu należności z tytułu odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej z należnościami z innych tytułów, z wyjątkiem należności z tytułu świadczeń alimentacyjnych, należnościom z tytułu odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej przysługuje pierwszeństwo zaspokojenia.

Art. 42.

1. Z uposażenia żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową oraz żołnierzy odbywających przeszkolenie wojskowe mogą być dokonywane potrącenia:

- 1) na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych - na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych,
- 2) na zaspokojenie roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej jednostce wojskowej - na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych lub administracyjnych albo dobrowolnych zobowiązań do zapłaty odszkodowania, przewidzianych w przepisach o odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej,
- 3) na zapłatę kary pieniężnej wymierzonej w postępowaniu dyscyplinarnym - na podstawie prawomocnego orzeczenia o ukaraniu.

[1a. Z uposażenia żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową mogą być dokonywane również potrącenia na zaspokojenie roszczeń z tytułu kosztów postępowania dyscyplinarnego - na podstawie prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie dyscyplinarne.]

2. Z uposażenia żołnierzy niezawodowych, innych niż wymienieni w ust. 1, mogą być dokonywane potrącenia tylko na zaspokojenie roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej jednostce wojskowej oraz kary pieniężnej wymierzonej w postępowaniu dyscyplinarnym.
3. W wypadkach określonych *[w ust. 1, 1a i 2]* **<w ust. 1 i 2>** łączna wysokość potrąceń nie może przekraczać połowy uposażenia zasadniczego i dodatków. Przy zbiegu należności z tytułu świadczeń alimentacyjnych z należnościami z tytułu odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej, należnościami z tytułu świadczeń alimentacyjnych przysługuje pierwszeństwo zaspokojenia.

skreślenie ust. 1a oraz zmiana w ust. 3 w art. 42 wchodzi w życie z dn. 1.01.2002 r. (Dz.U. z 2001 r. Nr 85, poz. 925).

Art. 43.

1. Z odprawy przysługującej żołnierzom mogą być dokonywane potrącenia na zaspokojenie:

- 1) zaległych świadczeń alimentacyjnych - na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych,
- 2) roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej jednostce wojskowej - na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych lub administracyjnych albo dobrowolnych zobowiązań do zapłaty odszkodowania,
- 3) zobowiązań żołnierzy wobec koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych - na podstawie dobrowolnego obciążenia uposażenia przez żołnierza.

2. Przy zbiegu należności potrąceń dokonuje się w kolejności określonej w ust. 1. Potrącenia nie mogą przekraczać łącznie połowy należnej odprawy.

Art. 44.

1. Przepisów art. 40-43 nie stosuje się przy potrącaniu z przysługującego żołnierzom uposażenia lub odprawy:

- 1) zaliczek pobranych do rozliczenia,
 - 2) należności z tytułu opłat za świadczenia w naturze.
2. Należności wymienione w ust. 1 potrąca się z uposażenia i odprawy w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń z innych tytułów.

Rozdział 6

Przepisy szczegółowe, przejściowe i końcowe

Art. 45.

1. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) stawki uposażenia zasadniczego żołnierzy wymienionych w art. 30, 31 i 34,
 - 2) rodzaje i wysokość dodatków do uposażenia oraz warunki ich przyznawania i wypłacania.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia :
 - 1) terminy płatności uposażenia i innych należności pieniężnych,
 - 2) sposób zaliczania stanowisk służbowych żołnierzy zawodowych do odpowiednich grup uposażenia,
 - 3) szczegółowe warunki i tryb przyznawania żołnierzom nagród rocznych, nagród pieniężnych w formie wyróżnienia oraz zapomóg,
 - 4) szczegółowe warunki i tryb pokrywania przez wojsko kosztów pogrzebu żołnierzy,
 - 5) właściwość organów wojskowych w sprawach określonych w art. 11 ust. 4, w art. 17 ust. 6, w art. 20 ust. 2, w art. 21 ust. 3 i w art. 33 ust. 5.

Art. 45a.

1. Wypłata uposażeń oraz innych należności pieniężnych następuje w formie bezpośredniej lub na rachunek w banku wskazanym przez żołnierza, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach należność może być przesłana na adres wskazany przez żołnierza.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki oraz tryb wypłacania uposażenia i innych należności pieniężnych żołnierzom.

Art. 46.

Do należności przysługujących żołnierzom na podstawie odrębnych przepisów z tytułu umundurowania, wyżywienia, zakwaterowania lub innych świadczeń stosuje się odpowiednio przepisy art. 9.

[Art. 47.

W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny żołnierze pełniący czynną służbę wojskową otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne w wysokości i na zasadach określonych przez Radę Ministrów.]

**nowe brzmienie art.
47 wchodzi w życie
8.11.2001 r. (Dz.U.
2001 r. Nr 81, poz.
877)**

<Art. 47.

- 1. W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny żołnierze pełniący czynną służbę wojskową otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne.**
- 2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przyznawania uposażenia i innych należności pieniężnych, o których mowa w ust. 1, oraz organy właściwe w tych sprawach, uwzględniając w szczególności rodzaje tych należności, a także sposób i terminy płatności.>**

Art. 48.

1. Uprawnienia Ministra Obrony Narodowej i podległych mu organów, przewidziane w art. 11 ust. 3 i 4, art. 17 ust. 6, art. 20 ust. 2, art. 21 ust. 3 i art. 33 ust. 4, przysługują Ministrowi Spraw Wewnętrznych i podległym mu organom w stosunku do żołnierzy pełniących służbę w podległych mu jednostkach oraz członków ich rodzin.
2. Przepisy wykonawcze przewidziane w ustawie, które dotyczą również żołnierzy jednostek podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej wydaje w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Przepisy dotyczące wyłącznie tych żołnierzy wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.